

A belvárosi katakombák

Séta a plébánia-templom pincéjébe

(Saját tudósítónktól.) Könyörtelen városszabályozásunknak ujabban ismét két jelentős áldozata van. Az egyik a Városház-téren lévő belvárosi plébánia-templom, melynek lebontására már rége készülnek, a másik a ferenciek rendjének ugyancsak csak belvárosi temploma. A főváros mérnöki iródájában már teljes határozottsággal azt a felvilágosítást kapta tudósítónk, hogy a belvárosi plébánia-templom a legrövidebb időn belül lebontásra kerül s a régi, értékes építészeti műemlék eltűntével a Váci-utca, Eskü-ut és Petőfi-tér régóta vajdaszabályozási ügye végre dülőre fog jutni. Mindeközben inkább növekvő lelkesedéssel rontanak neki nagymultu épületeknek, amelyek a régi, megkülönböztető jellegű városból utolsó hirmondóként még megmaradtak. A lebontás előtt végigjártuk a legrégibb pesti templom katakombáit.

Amint hajdan a római keresztényüldözések idején az új hitvallás követői a város végén lévő katakombákban, a földalatti sírboltokban tartották titkos összejöveteleiket, úgy a belvárosi plébánia templom sikátoros katakombája volt évszázadok folyamán a pesti polgárok egyik legbiztosabb menedéke bármiféle támadás alkalmával. A török uralkodás idejétől fogva ide is temelkedtek a jobb módú pesti polgárok, a plébánia papjai s a városban lakó nemesek. Ezt a szerepét a templom pincéje még tizenkilencedik század második felében is megtartotta. Az Árpád-házbeli királyok uralkodása alatt III. István királyunk korában találunk először említést a „pesti Nagyboldogasszony plébánia-templomának“ létezéséről. Teljesen valószínű tehát az álláspont, hogy a most lerombolásra kerülő belvá-

rosi plébánia-templom kitencsazados műemléktől fosztja meg Magyarországot. Egészen a XVII. századig azonban csak a ma fennálló templom épületének kiugrása, a középhajó apsisa volt csak meg s a kápolna körül, amint az akkoriban szokásos volt, körös-körül temető terület el. Ennek a temetőnek maradványait találtuk meg néhány héttel ezelőtt a kegyesrendi gimnázium fundamentumának ásása közben.

A belvárosi plébánia-templom már magában véve is érdekesség, berendezésének minden tárgya régiségszámba megy, de ugyszólván szenzációs a pincéje, melyben a XVIII. és XIX. századból származó sírok egész halmaza van a falba építve. A templom katakombáiba csak egy lejárattal vezet, az utca felől kétszárnyu, nehéz vasajtón keresztül.

Ezen a vasajtón kívül még három másik ajtónak nyomát és egy szépen esztergályozott lépcsőkorlátnak maradványait találjuk a pince előcsarnokában, amelyből a huszfokos lépcső a kriptákba vezet. A falon köröskörül márványtáblák jelzik a beépített koporsók helyét. Német, latin és ritkán magyar felírások adnak számot az ott nyugvó családi körülményeiről...

Mindjárt a főfolyosó elején találjuk gróf Vécsey Károly tábornok feleségének sírját. Közel száz esztendő óta nyugszik itt a szabadsághős felesége. A sírja a bejárattal szemben levő sarkon van. A falon nagybetűkkel „Gräfin Vécsey“ felírás, porlepte vörös márványtábláról pedig a következő latin sorokat olvassuk le:

Comitissa Amalia Vécsey
nata de Colson

Obiit Pestini 4. Februarii 1826.

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

726.5

Hely

Belvárosi templom

Idő

11/19

Személy

Helyszám

Forrás:

Pesti napló

Bp.

1914 11/11

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A katakomba egyik legrégibb sírját látjuk ezután, mely a báró Orczy család egyik fiatalon elhalt sarjának hamvait őrzi. A gyereka halvány világánál csak nagynehezen tudjuk kibetűzni a sírverses feliratát:

„Itt fekszik az Orczyak egyik csemétéje István, szüleinek gyönyörű reménye. Tíz esztendőn felül kilencet számlálta Midőn elérkezett szomorú halála. Nyugszik ugyan hamva e kisded hajlékban, De lelke vigadoz mennyei karokban“...

Obiit Pestini anno 1781. 9. Dec.

A többi sír felírása már szűkebszavu és sokkal elmosódottabb. Gróf Keglevich Ádámné, báró Orczy Teréz „tsillagkeresztes hölgy“ holttesteme Eötvös József „királyi hétszemélynök“ feleségének,

Kolb Máriának porai mellett hamvad. A templom egész pincéjének valamennyi falát koporsók töltötték be, de mintegy husz esztendővel ezelőtt sokat elvittek a katakombákból. Ezután két falon végig sűrűn sorakoznak Pest német polgárainak épít-fiumai. Mindezek közül különösen egy tünt fel nekünk: Zsenei-Markovits István királyi hétszemélynöknek 1869-ből való sírja, melyen illatos virágu babérkoszoru díszlett. Az utódoknak kedves kegyelele meghalt rokonuk iránt...

A plébánia hivatalbān azt az információt kaptuk, hogy a katakombáknak van még egy egészen rejtett, teljesen befalazott része, az ugynevezett „nagy sírbolt“, melyben az ismerteknél régebbi sírok lehetnek. A nagy sírboltból azonban konkrét alapon nyugvó tudomása nincsen sem a plébániának, sem pedig a városnak. A székesfőváros kezdetén ugyan néhány évtizeddel ezelőtt ásatásokat a

pincében, a „nagy sírbolt“ állítólagos helyén, de ezeket a templom épületének rozogásága miatt sikertelenül kellett abbahagyni.

Igy tehát csak a belvárosi plébánia templom közeli lebontása után fog napfényre kerülni a budapesti katakombák „nagy sírbolt“-jának tartalma, mely kétségkívül sok meglepetéssel fog szolgálni az archaeológia iránt érdeklődőknek...